

Budgetkalkuler – generelt om anvendelse og opbygning

Ajournført 8. oktober 2014

Budgetkalkuler er tilgængelige på www.farmtal.dk. Der findes kalkuler for flere år og de mest almindelige produktionsgrene.

Indhold

Formål.....	2
Anvendelse	2
Indhold	3
Priser.....	3
Ajournføring	4
Tekniske data (mængder).....	4
Priser.....	4
Interne priser.....	4
Verificering.....	4
Teknisk forhold ved budgetkalkuler i farmtal	4
Hvem har adgang til budgetkalkuler?	5

Adgang til budgetkalkuler kræver login til www.landbruksinfo.dk. Priser i kalkuler må ikke videregives til personer, der ikke har login til kalkuler og prognosepriser i Farmtal.

Denne beskrivelse indeholder en beskrivelse af formål, anvendelse og indhold af budgetkalkulerne.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:

- [Jannik Toft Andersen](#) – kvægkalkuler
- [Niels Vejby Kristensen](#) - svinekalkuler
- [Erik Mægaard](#) – planteavl, konventionel
- [Lars Egelund Olsen](#)– planteavl, økologi
- [Lene Bruun Siriwardhananuraks](#) – fjerkræ
- [Karen Jørgensen](#) – priser generelt
- [Erik Mægaard](#) – budgetkalkuler generelt
- [Kent Percy Larsen](#) og [Esben Iversen](#) – spørgsmål til tekniske forhold

Formål

Formålet med budgetkalkulerne er at vise dækningsbidraget for de mest almindelige produktionsgrene under velspecificerede forudsætninger.

Budgetkalkulerne skal give et realistisk billede af den forventede produktionsøkonomi under almindelig driftsledelse og gennemsnitlige forudsætninger og forhold.

Anvendelse

Budgetkalkulerne gælder for den periode de er udarbejdet for og kan alene anvendes som udgangspunkt for yderligere beregninger. Når der tages hensyn til disse forudsætninger, kan budgetkalkulerne anvendes:

- Som direkte kilde til planlægnings- og budgetteringsværktøjer, såsom Ø90 budget, DMS, Mark Online mv.
- Som grundlag for økonomiske konsekvensberegninger på den enkelte bedrift, omlægning af sædskifte, aftale om handel med grovfoder mv.
- Som grundlag for at beregne forventet produktionsøkonomi inden for områder, man ikke har særlig stort kendskab til, når man står overfor at købe, bygge eller udvide en landbrugsbedrift.
- Som grundlag for opgørelse af erstatninger i tilfælde af skader på afgrøder og husdyr
- Som grundlag for økonomiske beregninger som konsekvens af diverse tiltag for landbrugsproduktionen

Man kan ikke direkte anvende budgetkalkulerne til:

- At verificere et budget
- At vurdere om den enkelte bedrift opnår de resultater, man kunne forvente.
- Benchmarking mellem de enkelte bedrifter
- Generelle fremskrivninger eller investeringsberegninger

Kalkulerne er opstillet for et år. Der er vist de udbytter (i mængde og kr. pr. enhed) og omkostninger, der gælder som gennemsnit for den enkelte kalkule i et enkelt år. Dette vil i de fleste tilfælde svare til de indtægter og udgifter, man kan regne med.

For nogle kalkuler, hvor der produceres i mere end 1 år – f.eks. en 2-års græsmark - regnes med $\frac{1}{2}$ mængde udsæd pr. år. Der vil ligeledes blive regnet med $\frac{1}{2}$ pløjning pr. år. Den enkelte kalkule vil derfor ikke altid være et præcis udtryk for de indtægter og udgifter, der må forventes ved den enkelte produktionsgren – men er et udtryk for den forventede økonomi målt i kr. pr. år for produktionsgrenen set som et gennemsnit for produktionen.

Vedrørende maskinomkostninger så er disse beregnet for de enkelte produktionsgrene indenfor planteavl. Beregningerne er sket med udgangspunkt i hvad omkostningerne vil være med almindelig og gennemsnitlig anvendelse af maskiner. I omkostningerne indgår såvel afskrivning, forrentning, brændstof, vedligehold og aflønning af arbejdstid. Der er ud over de specifikke opgaver, der skal udføres for hver kalkule en post - diverse maskiner som ikke direkte kan henføres til den enkelte afgrøde. Denne omkostning er et skøn over den tid og de maskinomkostninger, der vil være til tilsyn, stensamling, lugning af flyvehavre mv.

Man kan ikke regne med at summen af alle udbytter og omkostninger fra alle de produktionsgrene, der indgår i budgettet, vil svare til de samlede indtægter og udgifter ved produktionen på bedriften. Der kan være indtægter og omkostninger, der ikke er specificeret på den enkelte produktionsgren – f.eks. er der arbejds- og maskinomkostninger, som ikke kan henføres til den enkelte afgrøde, når man ser på marken alene. Der vil være omkostninger på bedriftsniveau til vedligehold af veje, dræn, klipning af hegn mv. samt almindelig driftsledelse, som ikke fremgår af kalkulen. Disse poster skal tillægges det budget, som kan dannes ud fra alle de kalkuler, der indgår i budgettet for at få et retvisende billede af de samlede forventede indtægter og udgifter i det økonomiske budget. Størrelsen af de bedriftsrelaterede omkostninger er meget forskellige fra bedrift til bedrift og skal som alle andre poster i kalkulerne tilpasses forholdene på den enkelte bedrift og i det aktuelle budget.

Indhold

I budgetkalkulerne beregnes dækningsbidraget (DB1) for den enkelte produktionsgren. For planteavlskalkuler beregnes endvidere et dækningsbidrag efter maskiner og arbejde (DB2) – hvor der er indregnet omkostningerne til arbejde- og maskiner ud fra normer for de forskellige arbejdsopgaver.

Der er udarbejdet kalkuler for de mest almindelige driftsgrene:

- Planteproduktion
- Kvæg
- Svin
- Fjerkræ

For alle områder findes kalkuler under forskellige forudsætninger – f.eks. findes kalkulen for vårbyg under følgende produktionsforudsætninger:

- Tre niveauer for jordbundstype (JB 1+3, JB 1-4 med vanding og JB 5-6)
- To niveauer for husdyrgødning (med og uden husdyrgødning)
- To forskellige produktionsmetoder (Konventionel eller økologisk)

Der er kun kalkuler for produktionsgrene, der er praktisk mulige og lovlige. Det betyder, at det f.eks. ikke er muligt at få vist en kalkule for økologiske buræg eller rødsvingel på JB 1+3 (da man sjældent vil forsøge sig med rødsvingel på JB 1+3)

Priser

Alle priser i budgetkalkulerne er de forventede priser for det eller de to kommende år. Alle priser er baseret på de prognosepriser, der kan findes på www.farmtal.dk. De fleste priser findes direkte under menuen på Farmtal > Prognosepriser. Andre priser og omkostninger findes i tabeller, der ikke er direkte synlige, men som vil fremgå af den enkelte kalkule.

Alle priser og omkostninger i budgetkalkuler er baseret på de eller det kommende års forventede priser. De fleste priser er skønnet for hvert kvartal, mens andre antages at gælde som gennemsnit for hele året. Når man anvender kalkuler til planlægning på længere sigt – f.eks. ved planlægning af investeringer - kan man ikke anvende de priser, der er i budgetkalkulerne, men skal anvende priser, der er afstemt og tager højde for de udsving, der er i priserne over årene. Man skal med andre ord anvende den langsigtede tendens i priser og prisudvikling. Det samme gælder, hvis man skal vurdere den mere langsigtede økonomi i en given produktionsgren.

Ajourføring

Budgetkalkulerne er altid fremadrettede. Der gennemføres således ikke en efterkalkulation på udbytter og mængder, men kalkulerne ajourføres med prognosepriser. Prognoseprisen for det år man aktuelt er i vil delvis være baseret på kendte priser. Således vil prognoseprisen for 2014 der udarbejdes i september 2014 være baseret på kendte priser for 2014 frem til august og forventede fra august til december.

Tekniske data (mængder)

I budgetkalkulerne indgår dels tekniske data (kg mælk pr. årsko, hkg hvede pr. ha etc.), og priser. De tekniske data ajourføres i august/september således, at der medio september hvert år er ajourførte tekniske forudsætninger for de 2 kommende år. F.eks. vil der i september 2014 bliver ajourført tekniske data for 2015 og 2016. I september 2015 ajourføres de tekniske data for 2016 og 2017. Dvs. at de tekniske data, der i 2014 indgår i kalkulen for 2016, kan blive ændret i september 2015.

Priser

Alle de priser, der indgår som generelle prognosepriser opdateres 4 gange om året. I september udarbejdes prognoser for priser for de 2 kommende år. I januar, april og juni ajourføres disse priser med de nye forventninger, der måtte være kommet. Det betyder, at der f.eks. i september 2014 udarbejdes skøn over priser for 2015 og 2016. I januar 2015 vurderes disse prognoser og priserne for 2015 og 2016 ajourføres. Det er dog kun de priser, der findes i Farmtal under "Prognosepriser" der opdateres. Alle andre priser og omkostninger, f.eks. omkostninger til dyrlæge ajourføres kun i forbindelse med den årlige ajourføring i september.

Dette har den konsekvens, at budgetkalkulernes økonomiske resultat kan blive ændret ca. hvert kvartal. En budgetkalkule, der er anvendt i oktober, kan i januar således være forskelligt fra det resultat, der kunne ses i oktober.

Interne priser

De fleste priser, der anvendes i budgetkalkulerne er salgs- eller købspriser. I nogle tilfælde er de omregnet fra priser på produkter til andre priser, der anvendes i budgetkalkulerne. F.eks. beregnes prisen på næringsstoffer (N, P og K) i planteavlskalkuler ud fra priser på udvalgte gødninger og deres næringsstofindhold.

I enkelte tilfælde prissættes produkter, der anvendes i den interne omsætning. Det drejer sig især om produkter, hvor der ikke direkte er et marked, f.eks. grovfoder og halm. For grovfoder gennemføres en særlig beregning af vejledende interne grovfoderpriser. Se [Vejledende interne grovfoderpriser](#).

Verificering

Alle budgetkalkuler og data, der indgår i disse bliver verificeret med 2-4 års mellemrum. Det gøres ved, at data i budgetkalkuler sammenholdes med de resultater gennemsnittet af landmænd opnår inden for det enkelte område. F.eks. kan der være tale om at verificere maskinomkostninger. Det gøres ved, at de beregnede maskinomkostninger, der er i budgetkalkulerne, sammenholdes med de opgørelser, der fremgår af Business Check, Benchmarking i Driftsgrensanalyser, Opgørelser i Årsrapporter etc.

Teknisk forhold ved budgetkalkuler i farmtal

På www.farmtal.dk finder du budgetkalkuler på menuen.

Du kan vælge kalkule og den kombination, som du ønsker at anvende. Alle kalkuler er opbygget efter samme princip.

Først er der et navn på kalkulen som stort set er identiske med de produktionsgrenstekster, du finder i Ø90. Dernæst vises de udvalgskriterier, der er mulighed for at vælge. Hvis en kombination ikke findes, vil der komme en meddelelse om, at denne kombination ikke er relevant eller findes.

Øverst på siden kan vælges at læse <OM> som er en specifik beskrivelse for de enkelte kalkuler. <OM ALLE> henviser til nærværende beskrivelse.

Lige under kalkulen er der i nogle tilfælde skrevet en enkelt kommentar, som gælder for den specifikke kalkule. Der er samtidig skrevet en dato for hvornår en eller flere værdier, der påvirker kalkulen, er ændret.

I bunden af skærbilledet findes forskellige kombinationer, der kan vælges:

- Eksporter til Excel
  - Den kalkule, du aktuelt har på skærmen, kan overføres til Excel
  - Når kalkulen er åbnet i Excel har den formatet web – skal du anvende den i et regneark, skal den først gemmes som en Excel-fil.
- Eksporter og print flere kalkuler
  - Alle kalkuler indenfor området (salgsafgrøder, grovfoder etc.) kan overføres til Excel på én gang.
  - Der er mulighed for at vælge en eller flere kalkuler på én gang.
  - Overførslen til Excel gælder for den kombination af kalkuler, der er valgt (f.eks. salgsafgrøder, JB 1+3, konventionel og uden husdyrgødning)
- Vis detaljer
  - Denne funktion viser, om der specificeret data som kvantum 2 og pris 2. Disse data vil især være relevante når kalkulerne anvendes direkte i Ø90 budget.
- Print
  - Her er mulighed for at sende den aktuelle kalkule direkte til printeren

Hvem har adgang til budgetkalkuler?

Afhængig af brugertype (adgang til Landbrugsinfo) kan man få adgang til kalkuler for det første år eller for 2 år frem i tiden.

Anvender man kalkulerne i Ø90 kan man altid få kalkuler for 2 år frem i tiden.